

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

68. Лучко О. О. Translation of Biological Terms	194
69. Маліновський І. В. Табуйована лексика в українських перекладах С. Кінга та А. Невілла	196
70. Мальченко Б. С. Культурні реалії в українському перекладі англомовних серіалів	199
71. Малярчук К. Д. Специфіка відтворення гендерних особливостей у перекладі роману Джейн Остін «Гордість і упередження» українською мовою	201
72. Мамчур Є. Р. Der Romane von e. M. Remarque: Besonderheiten der Übersetzung ins Ukrainische	205
73. Мамчур Ю. Р. Лінгвопрагматичний аналіз навчального контенту цифрових платформ для вивчення іноземних мов	207
74. Марічка А. А. Стилiстичні засоби як чинник формування ідіостилію Елізабет Гаскелл у романі «Північ і Південь»	210
75. Марчук В. О. Відтворення емоційної семантики німецьких фразеологізмів у перекладі українською мовою	213
76. Машталяр К. О. Difficulties In Learning English Vocabulary	217
77. Мельник А. А. Developing Students' Lexical Competence as the Basis of Foreign Language Acquisition)	219
78. Мельник В. О. Медіадискурс у сучасному інформаційному суспільстві	222
79. Мельниченко О. А. Семантична реалізація Modo Subjuntivo в іспанськомовному кінодискурсі	225
80. Міхальова А. О. Generational Representation in Media Discourse	228
81. Мороз А. Р. Норми вживання фемінітивів в іспанськомовному культурному просторі	232
82. Налисник В. В. Відтворення античного колориту у художніх творах	235
83. Нікітіна Є. В. Особливості перекладу словосполучень Business + Noun / Adjective	237
84. Ніколаєць Д. І. Рольова гра як засіб розвитку англомовного усного спілкування учнів старших класів	239
85. Нога К. В. Медична термінологія у фільмах і серіалах: що потрібно знати перекладачу та глядачеві	242
86. Нога К. В. Переклад радянських документів: компетенція білінгва чи професійного перекладача	245
87. Ноговська С. Г. Теоретико-методологічні засади перекладу гумору в іспанськомовній рекламі бобових	247
88. Огороднік Д. С. Використання інтерактивних засобів для розвитку інтонаційних навичок у німецькій мові	251
89. Олещенко Т. М. Функціонування англомовної суспільно-політичної термінології в міжнародних документах	253
90. Олійник С. Б. Developing Sociocultural Competence Through Foreign Literature	256
91. Островська О. А. Відтворення іронії в англо-українському публіцистичному перекладі	259

Налисник В.В.
гр. АУП-47
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Науковий керівник – доцент Цепенюк Т.О.

ВІДТВОРЕННЯ АНТИЧНОГО КОЛОРИТУ У ХУДОЖНІХ ТВОРАХ

Антична література посідає не останнє місце у формуванні світових цивілізацій. Особливе значення вона має для європейської культури та літератури й українська не є винятком. Одним з перших, хто відкрив античність для українського читача, був ще Іван Котляревський з бурлескно-травестійною поемою «Енеїда». Проте перші переклади основних творів античності, «Ілліади» та «Оддісеї», з'явилися наприкінці ХІХ століття. До перекладачів, які спробували розкрити світ Троянської війни та мандрів, належали Борис Терн, Петро Ніщинський, з повними перекладами, та Іван Франко, Пантелеймон Куліш, Леся Українка, з окремими фрагментами та піснями. Уже сьогодні інтерес до Давньої Греції та її міфології набирає нових обертів. Перекази та переосмислення античних міфів привертають все більше уваги та стрімко поширюються англomовним ринком. Сучасні автори відходять від властивої тому часу віршованої форми і дотримуються канонів прози. Це докорінно відрізняє їх від першоджерел, змінює стиль написання та відтворення мовленнєвих засобів притаманних текстам давньогрецьких поетів. Саме через це зростає *актуальність* відтворення та збереження античного колориту у перекладі на українську.

Мета цієї розвідки – визначити засоби відтворення античного колориту у художніх творах та порівняти оригінальний твір з перекладом.

Для матеріалу дослідження оберемо праці однієї з найпопулярніших авторок цього жанру, Меделін Міллер. Наразі перекладено два її твори: «Пісня Ахілла» (пер. Дарія Тарадименко) та «Цирцея» (пер. Остап Гладкий). Ключовими засобами відтворення колориту тут фігурують саме лексичні: реалії, міфологізми та історизми.

В обох перекладах перекладачі використовують прийом транслітерації або транскрибування, відтворення звучання іноземного слова [1, с.93]. Розгляньмо на прикладах:

“... *Therapon*, was the word he used.” [4, с.35] – «Він ужив слово **ферапон**» [2, с.42]

Слово «**ферапон**», хоч і невідоме україномовному читачу, передає відчуття «іншості», яке й має виникати при прочитанні такого твору. Згодом, як в оригіналі, так і в перекладі зустрічаємо речення, що пояснює суть цього поняття, і цим виключає проблему нерозуміння у читача:

“*A brother-in-arms sworn to a prince by blood oaths and love.*” [4, с.35] – «Брат по зброї, який приносить царевичу криваву клятву вірності.» [2, с.42]

“*Do you think Aristos Achaion fights in hopeless wars?*” [4, с.244] – «Ви думаєте, що **Арістос Ахайон** б’ється у безнадійних війнах?» [2, с.248]

Схожий випадок використання реалії переданий через транскрибування.

Також у оригіналі часто спостерігається використання архаїчних форм звертання:

“*Pelides*” [4, с.205] – «**Пеліде**» [2, с.209]

Звертання за допомогою ім’я батька, або ж у цьому випадку ім’я покровителя, не притаманне українській мові передається також транскрипцією. Якщо батько *King Peleus*, тоді сина кликатимуть *Pelides*, українською буде відтворюватися так: **Цар Пелей – Пелід**.

Присутній ще один варіант звертання, який уже більш притаманний українській мові:

“*Son of Odysseus*” [5, с.303] – «**Сину Одиссея**» [3, с.354]

Хоча такі словосполучення не є новими для україномовного читача, вони зберігають у собі архаїчне конотативне значення, що добре передає колорит епохи.

Висновки. Під час відтворення античного колориту перекладачі стикаються з низкою проблем. Зокрема, відсутність еквівалентної лексики у мові перекладу зумовлює підвищення ризику нерозуміння читачем тексту. Тому

дослідження способів адекватного відтворення колориту становить *перспективу* для нашого подальшого дослідження.

Література

1. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Л., 1989. 216 с
2. Міллер М. *Пісня Ахілла*. / пер. з англ. Д. Тарадименко. Харків: Віват, 2025. 368с.
3. Міллер М. *Цирцея*. / пер. з англ. О. Гладкий. Харків: Віват, 2025. 400с.
4. Miller M. *The Song of Achilles*. London: Bloomsbury Publishing, 2017. 368p.
5. Miller M. *Circe*. London: Bloomsbury Publishing, 2019. 352p.

Нікітіна Є. В.
гр. БЗАМ-22
Київський національний університет технологій та дизайну
Наукова керівниця – к. філол. н, доцентка Дворянчикова С. Є.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ BUSINESS + NOUN / ADJECTIVE

Словосполучення типу BUSINESS + NOUN / ADJECTIVE є продуктивними для англomовного композитного словотвору через здатність породжувати нові лексеми та фразеологічні одиниці, а також значну семантичну варіативність таких конструкцій під час перекладу. Мета тез – описати словотвірні механізми утворення словосполучень з компонентом business, з’ясувати типи семантичної варіативності, виокремити перекладацькі труднощі та запропонувати стратегії їх розв’язання.

Під час аналізу фактичного матеріалу з нашої бази ми виявили такі типи словосполучень з компонентом business, як-от: лексичні одиниці з фіксованим значенням, словосполучення з прикметником на -or/-less абстрактного значення, фразеологічні та ідіоматичні кліше, неологічні утворення (business-savvy, business-ecosystem, business-transformative).